

Božič se bliža in božična darila so na dnevnem redu. Mr. Anton Glažar in njegova soproga Frances sta darovala pri podr. št. 39 SANSa za otroško bolnico v Sloveniji pet in sedemdeset (75.00) dolarjev, in to kot božično darilo bolnišni mladini v domovini. To je res veliki kušeni dar. S tem sta pokazala, kako napredna in narodno zavedna Slovenca sta oba. Hvala jim lepa, in da bi imela še marsikaterega posnemalca. Glažarjeva družina živi na Bishop Rd. Wickliffe, Ohio.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNIKU)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KDO SO ODPADNIKI?

V A. D. od 3. decembra smo čitali neke pripombe, ki se nanašajo na članek slovenskega duhovnika Jožeta Lampreta, ki je bil priobčen v našem listu 25. novembra pod naslovom "Kje so bili tvoji sobratje?" V svojih pripombah nam "Ameriška Domovina" očita priobčenje dotičnega članka zato, ker ga je baje spisal "odpadni" duhovnik in "kvizling" cerkve. Že takoj na to obtožbo imamo eno vprašanje, na katero upamo, da nam bo A. D. podala svoj odgovor. Vprašamo: Ali je duhovnik Lampret bil kdaj pod "suspensijo", izobčen iz cerkve, ali pa od strani Cerkve proglašen za "kvizlinga" in "odpadnika"? Mi namreč nikakor ne verjamemo, da je urednik nekega "katoliškega" časopisa dvomljive kvalitete pobilščan, da kar na svojo roko proglašja za "odpadnike" in "kvizlinge Cerkve" tiste duhovnike, katerih izjave ali pa članki ne soglašajo s politično linijo njegovega "papirja".

Kako nam bo to vprašanje pojasnjeno, mi sicer ne vemo, toda lahko zagotovimo, da daljna pojasnila z naše strani ne bodo izstala, ko se razčisti to vprašanje "odpadništva" "kvizlinštva" in "izdajstva" v zvezi z odločitvijo cerkvenih oblasti v tem slučaju duhovnika Lampreta. S tem seveda ni zanikana pravica, da se "Ameriška Domovina" ne sme pečati z obrekovanjem poštenega slovenskega duhovnika, toda če te svoje trditve postavlja v zvezi s Cerkvijo, potem je pošteno, da navede odloke "odpadništva" in "kvizlinštva", ki prihajajo od strani cerkvenih oblasti.

V cilju, da bi naši čitatelji bili pravilno obveščeni o dogodkih v "starem kraju," posebno pa tistih, ki osvetljujejo tudi pozitivne vloge slovenske duhovščine, smo že in tudi še bomo, priobčali članke in izjave teh duhovnikov. Dosedaj smo poleg omenjenega članka priobčili tudi pismo primorskega duhovnika Virgila Ščka. Posebno želimo "A. D." opozoriti na njegovo (Ščkovo) pismo tržaškemu nadškofu Santinu, kajti v tem pismu je podan jasen odgovor na tako imenovano vprašanje "suspensije", pod katero se je moral nahajati tudi sam Lampret, predno je postal "odpadnik" in "kvizling Cerkve". To pismo naj torej pri A. D. dobro preštudirajo, predno se vpletajo v takšne nevarne diskusije, potom katerih lahko ne Lampret, temveč urednik A. D. škoduje, "ugledu Cerkve".

Kot smo omenili, bomo od časa do časa priobčevali nekatere bolj značilne članke in izjave slovenskih duhovnikov. (V današnji številki na pr. priobčamo Ščkovo izjavo "Zakaj so primorski duhovniki sodelovali z Osvobodilno fronto?") Mislimo namreč, da je popolnoma pravično, da se da postora v našem listu tistim slovenskim duhovnikom, ki so ostali s svojim narodom, ko je ta narod umiral in krvavel, na žalost v veliki meri po krivici samih tistih, ki so nad njim vršili zločinstva v imenu "katoličanstva" in "obrambe vere". Da, tistih duhovnikov, ki niso zapustili svojega naroda, temveč so skupaj z njim hodili ta križevi pot; tistih pastirjev, ki jih črna vest ni pregnala v begunstvo. To dolgujemo tem duhovnikom zato, ker jih je bilo in jih je še, ki se borijo za pravice svojega naroda. Naj pa pri tem A. D. vpije kolikor hoče o "odpadništvu" in "kvizlinštvu", vpila bo na svojo lastno škodo, kajti ljudje, ki želijo resnico, se ne bodo ozirali na obrekovanje in blatenja — sodili bodo po svojem lastnem razumu in po svoji lastni vesti.

Pri koncu pa še nekaj, kar se nanaša na sodelovanje "duhovnikov in komunistov". To je stvar, ki jo vsak lahko presoja po svoji volji; nekdo je lahko za takšno sodelovanje, drugi pa je lahko proti. A. D. je proti in se v velikem začudenju povprašuje, "kako bi mogel biti pravi katoliški duhovnik pomagač komunistov?" Zgodovina podalnih borb evropskih narodov proti nacifazizmu z nešteti slučajji potrjuje, da je bilo takšnih slučajev, kjer so katoliški duhovniki "pomagači" komunistov. Posebno je bilo takšnih slučajev v Franciji, Belgiji in Italiji. Pred kratkim se je v clevelandskih gledališčih prikazoval film italijanske produkcije "Open City", v katerem je vzorno podčrtano to sodelovanje duhovnika in komunističnega organizatorja. In tu ni treba govoriti o "odpadništvu", kajti v tistem razdobju od 1941 leta naprej so se v Evropi postavile vse moči naroda v službo enega edinega cilja — uničenja nacifazizma. In bilo je takrat v Evropi tako,

Zakaj so primorski duhovniki sodelovali v narodno osvobodilnem gibanju

Ponatis iz knjige "Razgovori in članki," Franc Bevk

Virgil Šček je Tržačan. Šole je delno opravil v Trstu, kjer je bil rojen pred 57 leti, delno v Gorici. Z realke se je odpravil v Gradec, kjer je študiral na trgovski visoki šoli. Tam se je na svoji življenjski poti preusmeril, napravil klasično maturo, kot prvi Slovenec v svoji materinščini, in odšel v goriško bogoslovje.

Kaplanoval je pozneje pri Sv. Ivanu in pri Starem sv. Antonu in nato v Lokvi. Naglo se je uveljavljal in leta 1921 je bil izvoljen za državnega poslanca. Parlament je zapustil tri leta pozneje. Svojega poklica se je tesneje spet prijel v Avberju, od koder je bil ob začetku zadnje vojne pregnan. V Trstu je živel kot upokojenec — brez pokojnine. Pa se je spet vrnil v Lokev.

Tam sem ga našel zadnjič, vedrega in polnega optimizma. Virgil Šček je svoje čase razvil dobro vsestransko delovanje. Bil je med ustanovitelji Ciril-Metodove šole pri Sv. Vidu v Trstu. Z dr. Resom je ustanovil Jadransko založbo, ki so jo na pritisk policije prekrstili v Našo založbo. V njenem okviru je izšel znani Valjavec italijansko-slovenski slovar. Izdala je tri letnike Jadranskega almanaha in vrsto leposlovnih knjig.

Šček je bil tudi med ustanovitelji Mohorjeve družbe v Gorici in Katoliške tiskarne. Dal je pobudo za vrsto publikacij, med njimi tedenski "Mali list." Tudi v času narodno osvobodilne borbe ni ostal ob strani. Na njegovo pobudo je Zbor svečnikov sv. Pavla lani v imenu duhovščine in tržaški škofiji podal znano izjavo v osmih točkah, v kateri se je izrazil za Osvobodilno fronto in ki je podana v naslednjem stavku.

Razgovor z Virgilom Ščekom je užitek. S svojim vsestranskim znanjem, z živo besedo, s prepestrim nizanem dogodkov pritegne človeka v tok svojih misli, da mu sledi pozorno in se ob njem zlepa ne utrudi. Tudi se je najin pogovor široko razpletel. Že kar od početka se je utiral v politično smer.

Kakšni so bili razlogi, da so se Primorci od vsega začetka in do zadnjih konsekvenc postavili proti okupatorju?

Zgodilo se je iz psiholoških in umskih razlogov, je razvil niti svojih utemeljevanj. Način, kako so Italijani, fašisti in ne fašisti, liberalci in klerikaleci, laiki in duhovniki teptali naše narodne pravice od leta 1919 do 1940, je izrazil pri Slovincih in Hrvatih na Primorskem ogorčen odpor, ki se je stopnjeval v sovražnost do vsega, kar je prihajalo z njihove strani. Iz vsega sovražnega razpoloženja je izšel rek: "Rajši pod hudiča, kakor spet pod Italijo."

Ko je Italija leta 1941 šla v vojno ob strani Nemčije, je postala tudi Nemčija sovražnica Primorcev, kakor je bila obratno naša prijateljica vsaka država, ki je nastopila proti Italiji. Ko se domobranci odločili za Hitlerja, so avtomatsko postali sovražniki Primorcev. Ta zavest je ljudstvu prešla v meso in kri. S tem dejstvom mora duhovnik računati.

Italijanski škof Geremia Bonomelli je v drugi polovici preteklega stoletja potoval po Francoskem. V vlakcu je srečal nekega ameriškega kardinala, ki mu je v razgovoru dejal: "V Ita-

liji, tudi škofje, pazite, da ne pride do nasprotstva med cerkvijo in narodnostjo, pa čeprav samo do navideznega, kajti v takem primeru bo moral narod izbirati med enim in drugim in se bo vselej odločil za narodnost in proti cerkvi." Kardinal je prav govoril. Tako se je namreč dogajalo v vsej zgodovini.

Ko je prišlo do vojne med Nemčijo in Rusijo, je zajel slovenske Primorce val navdušenja. Kako to? To vero v Rusijo so poglabili in utrdili posebno slovenski vojaki iz avstrijskih časov, ki so kot vojni ujetniki živeli v Rusiji. Teh pa je bilo na tisoče. Vsi, prav vsi so bili pravi propagandisti za Rusijo. Vse pisanje cerkvenoverskih in političnih časnikov proti Rusiji ni prav nič zaleglo in primorsko ljudstvo je navzlic vsemu videlo v Rusiji svojo odraščateljico. Tudi s tem psihološkim dejstvom mora duhovnik računati.

Panslavizem iz srede preteklega stoletja ni zamrl. Kar je bilo zavednega med Slovinci, vse je upalo v Rusijo. Po prvi svetovni vojni so očanci govorili: "Samo Rusija nas bo rešila." To vero v Rusijo so poglabili in utrdili posebno slovenski vojaki iz avstrijskih časov, ki so kot vojni ujetniki živeli v Rusiji. Teh pa je bilo na tisoče. Vsi, prav vsi so bili pravi propagandisti za Rusijo. Vse pisanje cerkvenoverskih in političnih časnikov proti Rusiji ni prav nič zaleglo in primorsko ljudstvo je navzlic vsemu videlo v Rusiji svojo odraščateljico. Tudi s tem psihološkim dejstvom mora duhovnik računati.

Ko je tedaj OF nastopila na strani zaveznikov in kot zaveznica Rusije, bi bilo vsako ugovarjanje ali prišepetavanje proti Rusiji zaman. Ljudstvo, ki je desetletja ječalo pod italijanskim jarmom, se je Rusije zdaj še bolj oklenilo.

V prejšnjih časih smo bili vajeni le imena nemških, francoskih, italijanskih vojskovodij od Napoleona do Grazianija in Badoglija. A kako nam je srce zaigralo, ko smo potlej dan za dnem čuli imena generalov Timošenska, Malinovskega! Primorci so od veselja vriškali ko je Konev zavzel naduti Leipzig in je v prevzetni Berlin vkoračal Žukov. Vsak Primorec bi bil najraje te generale zaporedoma objel. In partizanske čete so bile zaveznice teh generalov. Domobranci pa so medtem prisegali zvestobo—Hitlerju.

In odnos duhovščine do partizanov? Primorski duhovniki so imeli pri partizanih brate, bratrance, nečake, katere so podpirali. In še več!

V Ljubljani so domobranci in Nemci iskali neko učiteljico, da bi jo odgnali v taborišče. Učiteljice se je posrečilo pribežati na Kras. Kam se je skrila? Neki si volasi župnik, sam revež, se je je usmilil, jo skril in vzdrževal do osvoboditve. Na meji med Istro in Krasom je duhovnik, ki je dolgo vzdrževal nekaj partizanov. Njegov sosed je sprejel ranjenega partizana, ki so se ga vaščani otepal iz strahu pred Nemci. In takih primerov aktivnega sodelovanja je na stotine. Ne pozabi, da smo primorski duhovniki zaradi sodelovanja s partizani izgubili šest bratov. Ti so: Šime Milanović (ustreljen), Mirko Vekjet (umrl v Dachau-u), Ernest Bandelj in Tone Satej (ubita), Franc Gabrenja (ustreljen), Marko Željko (obesen).

Tudi z računarskega stališča so imeli primorski duhovniki prav, da niso šli z domobranci. Le čuj, kako uči Kristus in je zapisano v evangeliu sv. Luke: "Kateri kralj, ki gre na vojsko zoper drugega kralja, ne sede poprej in se ne posvetuje, ali bo

mogel z desetimi tisoči stopiti proti njemu, ki prihaja nadenj z dvajsetimi tisoči? Če ne more, pošlje, ko je oni še daleč, poslanstvo in prosi miru."

Kaj so duhovniki občutili ob branju grozodejstev? Le tisti, ki so imeli živo v spominu zgodovino, so se znašli. Čas revolucije je čas sile.

Sicer pa je zgodovina tudi v tem oziru velika učiteljica in v neki meri — tolažnica. Ko so Rimljani leta 70. oblegali Jeruzalem, je za časa obleganja umrlo 200.000 Judov zaradi lakote. Po končanem obleganju so odnesli samo skozi ena vrata iz mesta 116.000 judovskih trupel. V mestu samem so v bitki pobili nad 100.000 Judov. Rimljani so Jude, o katerih so menili, da so požrli zlate novce, žive obesali, jim parali trebuh in iskali v njih zlatnike. V okolici Jeruzalema so dnevno križali po 500 živih Judov.

In kaj sodiš o domobranski politiki? sem se povrnul v tir nadjnega razgovora. Domobranci so bili prepričani, da bo zmagal Hitler. Zato so se naslonili nanj. Ko pa so začeli padati udarci po Nemcih vedno pogostejše, so spoznali, kakšen bo konec. Zavedali so se, da se bijejo brez upa zmage. Toda kaj so hoteli. V obupu so se poslužili velike laži, ki je veljala Slovence mnogo krvi in jim napravila strašno škodo. Izmislili so si "pogodbo" z Angleži, ki da bodo prišli, polovili partizane in domobranci izročili oblast. V to laž so verjeli laiki in duhovniki in menda sam škof.

Kako so mislili primorski duhovniki za časa osvobodilnega boja?

Naši duhovniki so bili po veliki večini z vsem srcem za partizane. Pustimo zdaj še živčevje in naj omenim samo enega, najdaljnovidnejšega, čigar ime je že v "knjigi življenja." Ta idealist je bil dekan v Hrušici Ljorže Kraševac. V duhu je videl vstajenje, slovanstva pod vodstvom Rusije in v duhu je videl tudi socialno revolucijo. Kadar je o tem govoril, so mu oči kar žarele in ljudje so ga poslušali z odprtimi usti.

Kateri duhovnik ni na primer trpel, ko je zvedel, da nosi jugoslovanski rudnik Trepča letnih 140 milijonov dobička? In vse to v korist kapitalistom! Kdo naj bi to krivico odpravil, če ne OF?

Mar ni na Slovenskem vse, kar je bilo konzervativnega, prešlo v reakcijo? Menda bo za odgovor dovolj, da preberem izjavo, ki so jo podpisale vse stranke ob prihodu roparske italijanske armade v Ljubljano:

"DUCE! V trenutku, ko je postalo slovensko ozemlje, ki so ga zasedle italijanske Oborožene Sile, del Velikega Kraljevstva Italije, izražamo v imenu vsega slovenskega prebivalstva Njegovemu Veličanstvu Kralju in Cesarju najspoštivejšo vdanost in izrekamo Vam, DUCE, vso našo hvaležnost za plemenite in posebne ukrepe, ki ste jih izdali za naše ozemlje in ki bodo za nas varno jamstvo življenja in zagotovilo bodočnosti našega prebivalstva.

"Spoštovanje našega jezika in naše kulture priča, s kako živim pojmovanjem rimske pravičnosti imo Fašistična Italija vladati narodom, ki so pod njenim varstvom.

"DUCE! Slovensko prebivalstvo to dokazalo še bolj v dejanju svojo hvaležnost in vso svojo lojalnost.

"V Ljubljani, dne 3. maja 1941."

S to izjavo so stare stranke v Sloveniji izgubile še zadnje sled pravice, da bi še kdaj igrale kaklo vlogo. Da spadajo v zgodovino, je vsem Slovincem znano in se z njimi ne bomo več ukvarjali.

Ko se je ustanovila OF, je bilo naravno, da je prevzela vodstvo slovenskega naroda. To je bila zapoved zgodovine.

26.000 članov delovnih brigad iz raznih evropskih držav

Ko smo prišli tja v Bosno smo tam že našli junaško grško demokratično mladino in mladino iz Poljske, Češke, Bolgarije,

Nove informacije o paketih za Evropo

V Evropi je videti dolge vrste potrpežljivosti čakajočih ljudi pred pekarnami, v Ameriki pa pred okenci poštne urade, kjer čakajo, da oddajo po en ali več paketov za svoje, sorodnike ali prijatelje v starem kraju. Ti paketi gredo v Jugoslavijo, Čehoslovakijo, Italijo, Poljsko, Grčijo, Francijo, Holandsko, Belgijo, Sovjetsko unijo, Palestino itd. Namen slednjega zavoja je, da se olajša nekomu težko stanje v prehrani, obutvi in obleki.

Regulacije za pošiljanje takih paketov se menjajo od časa do časa. Pred kratkim je te regulacije ob kratkem objasnili na nedel Common Council for American Unity, kot so bile v veljavi s 1. oktobrom. Podatki so bili povzeti po poštini tozadevnih pravilih, ter odredbah.

Omenjeni "Interpreter Release" (tolmačenje regulacij) navaja, da je zdaj možno pošiljati pakete v večino predelov Nemčije. Paketi do 11 funtov teže se lahko pošljejo posameznikom živčim ali bivajočim v ameriški, angleški ter francoski zoni Nemčije. Ne more pa se pošiljati paketov v Berlin, ne glede na zone okupacije tega mesta. Pakete so lahko pošlje tudi v predele, ki so sedaj pod poljsko upravo. Kot državo, v katero se tak paket pošlje, se mora označiti Poljsko. Za druge kraje okupacije je treba označiti zono, v kateri naslovljenec živi. Paketi morajo biti označeni kot darilni paketi. Dovoljeno je poslati enega tedensko na naslov iste osebe.

Dejstvo, da se paketov še ne more pošiljati v Berlin, je kolikor toliko omiljeno, če vzamemo v poštev dejstvo, da je organizacija CARE, ki pošilja pakete v Evropo, znižala ceno paketov od \$15 na \$10 in te pakete se lahko naroči za svoje, sorodnike ali prijatelje v vseh predelih Berlina. CARE pošlje pakete v naslednje evropske dežele: Avstrijo (vse zone), Čehoslovakijo, Finsko, Francijo, Nemčijo (v ameriško, francosko, angleško in Poljsko zono ter v Berlin), Grčijo, Italijo, Nizozemsko, Norveško ter Poljsko. CARE paketi niso podvrženi carini in ne oropajo prejemnika racijakih pravic, oziroma točk. Mnogo pisem iz Evrope priča to.

V Italijo in v Vatikan je mogoče poslati pakete do 11 funtov teže. V Jugoslavijo se lahko pošilja darilne pakete, ki so carine prosti, kot tudi pakete do 44 funtov teže, za katere je poštnina 14 centov od funta. Poštni urad nas je pravkar obvestil, da je prejel iz Jugoslavije obvestilo, da jugoslovanske carinske oblasti prepuščajo pakete do 22 funtov teže carine prosto ter za pakete te teže ni potrebno vnaprej iskati dovoljenja za uvoz, ako se označi paket kot darilni paket ter se vanj naloži le živčne, nevarne predmete, popolnoma obleke in čevlje in tudi novo blago, katero pa ne sme presežati teže 44 funtov za isto osebo tekom enega leta pošiljanja. Tobaka se sme poslati v takih paketih samo 40 gramov na enkrat (približno 1.4 unče). Pošiljanje manjših vsakdanjih potrebščin je dovoljeno, ne sme se pa vključevati luksuznih predmetov, nakit, svile itd.

Iz tega je torej razvidno, da paketi, ki tehta več kot 22 funtov in taki, ki ne odgovarjajo navedenim določbam glede vsebine, ne bodo prepuščeni brez carine in brez izpolnitve tiskovine za uvoz (kar dobite na pošti). Za take pakete do 44 funtov se torej mora plačati poštnino v znesku 22 centov za prvi funt in 14 centov za vsak nadaljnji funt.

Francije, Srbije, Hrvaške in Slovenije. Vsega skupaj nas je bilo 26 tisoč. Povem vam, dragi stric, da je nemogoče opisati kakšno bratstvo in edinstvo vlada med vsemi temi demokratičnimi narodi. To ve in lahko občuti samo tisti, ki živi med takšno mladino, kot je bila ta, uposlena na gradnji mladinske proge Brčko-Banovići. Tam se ni vprašalo kdo si in od kod, tam smo gledali samo na to, kdo bo več napravil za obnovo naše domovine.

"In takšno, kot je bila mladina pri gradnji te proge, je na splošno vse jugoslovansko ljudstvo." (Dolje na 3. strani)

Važna predstava igre "Trije vaški svetniki"

Cleveland, O. — Podružnica št. 48 SANSa za collinwoodsko okrožje bo podala na svoji prireditvi igro tridejanko "Trije vaški svetniki" 15. decembra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Igra bo podana v režiji dramskega društva Anton Verovšek. Pričetek bo ob 3:30 popoldan.

Zvečer pa bo ples, za katerega bo igral Vadalov orkester. V spodnji dvorani bo pa tudi prosta zabava.

Ker je omenjena podružnica zelo aktivna in to od ustanovitve vseskozi in ker je ta podružnica spravila že mnoge tisočake skupaj za pomoč našemu narodu in staremu kraju, vas pozivamo, da se prireditve vsekakor udeležite.

In ne samo iz gornjega razloga, ampak tudi ker se vam pri gledanju te igre obeta velika zabava.

Vstopnina je 75 centov (davek vključen).

Dakle na svidenje v Slovenskem delavskem domu 15. decembra na Waterloo Rd.

Anton Jankovich za podruž. št. 48 SANS.

26.000 članov delovnih brigad iz raznih evropskih držav

Ko smo prišli tja v Bosno smo tam že našli junaško grško demokratično mladino in mladino iz Poljske, Češke, Bolgarije,

26.000 članov delovnih brigad iz raznih evropskih držav

Ko smo prišli tja v Bosno smo tam že našli junaško grško demokratično mladino in mladino iz Poljske, Češke, Bolgarije,

UREDNIKOVA POŠTA

(Nadaljevanje z 2. strani)

stvo. To ljudstvo, ki se je neukročno borilo proti nemškemu nacizmu in italijanskemu fašizmu, se tudi danes ne ustraši nobenega dela, ker vsak se zaveda, da sedaj dela za svoj narod in ne več za tuji kapital.

15 let stara

Pričevje v zaporu

"Moja brigada je ostala na gradnji mladinske proge dva meseca. Zamislite, ta proga se je začela graditi 1. maja 1946 leta in bo do konca tega meseca (oktobra) končana. Hotela sem se vrniti domov, ko sem pa prišla blizu doma sem zvedela, da ako se vrnem me čaka ječa. Ko so fašisti zvedeli, da je toliko mladine šlo na delo v Bosno, so bili zelo razburjeni in ko so se naše brigade povrnilo, so mnoge zaprli. Jaz sem se k sreči rešila te usode, ker ne mara, da bi me fašisti zopet vlačili po ječah. Sedaj imam 18 let in sem bila že trikrat zaprta. Prvič, ko sem bila stara 15 let so me Italijani zaprli. Ko sem se vrnila domov, nisem našla nobenega, ker ata in mama so bili tudi zaprti, sestra Jolanda se je nahajala pri partizanih, oba brata pa kot vojna ujetnika v Italiji. Doma je bilo vse opustošeno in oropano, hiša od strani Italijanov zaklenjena in ker nisem imela kam iti, sem se zatekla k teti Mariji.

"Sedaj se nahajam pri stricu Andreju v Trbovljah, kjer sem že tri tedne. Upam, da bom tu dobila službo. Oba brata sta v jugoslovanski armadi, sestra Jolanda pa v službi v Ljubljani. Zelo se pa bojim, kaj bo z mano in očetom, ker po Primorskem zapirajo in pretepajo anti-fašiste.

"Imela bi vam še mnogo za pisati o sedanjih borbi primorskega ljudstva, toda opisala vam bom to drugič.

"Ida".

Žarko Srebot opisuje kako garajo nemški "Fritzi"

Mrs. Mary Rešaver, 716 E. 159 St. je dobila pismo od svojega nečaka Žarka Sreboti iz Ljubljane, ki opisuje kako garajo nemški vojni ujetniki in poleg drugih zanimivih opisovanj, piše o novemu redu v Jugoslaviji. Pismo se glasi:

"Draga teta in stric!

"Danes smo po dolgem času in pričakovanju dobili Vajino pismo. No, da še mi opišemo, kako nam gre s hrano. Kar je glavno: kruha imamo dovolj in to dobrega. Skoraj vse je še na karte, tudi kruh in moka, ampak se še kar dovolj dobi. Malo je pa mesa, zabele in sladkorja. Riž dobe le otroci. Sladkorja dobimo 15 dkg na osebo na mesec. Ven nas režejo takozvane dodatne nakaznice za hrano. Oče dobi za "težke delavce", jaz in stric Janko Pelanov, pa za "lahke delavce", na katere dobimo poleg običajne dodelitve, še kar precej zraven. S plačo še nekako gre, vendar nič ne ostaja. Če pa pomislimo, da je naša država poleg Rusije v tej vojni najbolj trpela in da je pri nas od vseh po vojni prizadetih držav še najboljše, razen Rusije, seveda, potem še kar gre. Na Dunaju dobe na primer po 10 dkg kruha dnevno, če ga sploh dobijo. Smo šli prav tehtati, da smo videli, kakšen je tak kosček. Ga imaš komaj za par grizljajev.

"Sicer je pa švabom prav. Jaz v gmajni nisem dobre 4 mesece jedel sploh nobenega kruha. Zdaj naj pa še oni malo skušajo, kaj je lakota. Nemškim ujetnikom, ki jih imamo dovolj pri nas, seveda hrane ne manjka, lakoto trpijo le njih svojci doma. Je prav zabavno videti te

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

ohole "Frice", ki so mislili, da bodo cel svet obrnili na glavo, kako sedaj ponižno gonijo krampe in lopate. Škoda je le, da jih naši premalo privlačijo. Pravijo, da jim moramo pokazati, da smo ljudje in boljši kot oni. Te strele so pa s kakim ujetim partizanom navadno kar na hitro in kratko opravile. Sicer jim pa vsega trpljenja, kar so ga povzročili oni, itak ne bi mogli vrniti.

"Oni lipe od Debeveca naj pa v svojem časopisu kar laja. Kolikokrat so nas že prej v gmajni, klerikalni časopisi obenem z nemškimi in laškimi vred, popolna uničili, pa smo le mi tukaj, oni so jo pa pobrali!

"Nešetokrat so "dokončno uničili vse bandite," tako so nas namreč vedno imenovali in pri tem navajali tako ogromne številke, da smo se jim v gošči smejali, ko smo brali te njihove cape. Tudi "šjor" Debevec bo moral uvideti, da je za njegove napake škoda papirja. Saj ga navsezadnje tudi razumem: njemu in njegove baže tičem gotovo ne more biti všeč, če smo pri nas pobrali privatna in cerkvena veleposestva in zemljo razdelili garažem in nemanicem, ki

Uradniki Slovenskega demokratskega kluba v Euclidu za leto 1946:

Predsednik Andy Jerman; podpredsednik Anton Sternad; tajnik Michael Boič; blagajnik Franc Smalec; zapisničarica Frances Modic; nadzorni odbor: Math Intihar, John Jamnik in John Omerza; zastopnika za Skupno društvo SDD Louis Modic in Anton Mihelich; za Cosmopolitan ligo Math Intihar in Anton Mihelich. — Seje se vrše vsak drugi torek v mesecu v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., Euclid, Ohio.

Uradnice društva sv. Ane št. 4 SDZ

Uradnice društva sv. Ane št. 4 SDZ za leto 1946 so sledeče: Predsednica Julia Brezovar, 1173 E. 60 St.; podpredsednica Jennie Stanonik; tajnica Mary Bradač, 1153 E. 167 St.; zapisničarica Genovefa Zupan; blagajničarka Josephine Oražem; rediteljica Mary Pristov; nadzornice: Anna Erbežnik, Jennie Suvak in Rose L. Erše. Vsi slovenski zdravniki v Clevelandu so društveni zdravniki. Društvene seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu v Slovenskem narodnem domu, soba št. 1, ob 8. uri zvečer.

Naprodaj je

zidan apartment s 4 stanovanji; 5 sob vsako stanovanje in posamezni fornezi. Eno stanovanje prazno. Zglasite se pri lastniku Suite 1, na 911 E. 72 St.

Naprodaj so

kromatične harmonike, Mervarjevga izdelka, 3-vrstne. Zglasite se na 529 E. 107 St.

WATERLOO HI-SPEED SERVICE

Moderna naprava za mazanje avtov; umijemo in čistimo avte, izvršimo razna popravila, itd.

Frank J. Fortuna in Johnny Vachal, last.

E. 152nd St. in Waterloo Road

PLOŠČE

Posebna razprodaja na novih srbsko-hrvatskih ploščah

29c VSAKA

Lee's Record Shop

3819 PAYNE AVE.

EX 3908

Prinesite ta oglas in dobili boste poseben popust na drugih nakupih.

VAS MUČI REVMATIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas.

Mandel Drug

slovenska lekarna

15702 Waterloo Rd.



so desetletja garali za kosček kruha na zemlji, katero so zdaj dobili v svojo last!

"Tudi lastnikom velikih tovarn, ki so delavce vedno le izžemali, so pobrali tovarne, nekatere so zdaj držayne, to se pravi: naše, delavčeve. Potem pa naj bo to delavec, ki dela z roko ali pa z glavo. Seveda se marsikateremu fajmoštru za malo zdi, če ne bo več cela vas zanj garala.

Po drugi strani so pa spet duhovniki, kateri so bili z nami v gmajni. Tak seveda ne bo zahteval, da morajo delati drugi zanj, sam bi si pa delal šalo.

"Kot sem Ti že pisal, od našega sorodstva ni bil nihče bel, pač pa se nas je precej lovilo po gmajni. Te dni je umrla v Divači Šmitovka, sestra strica Franka. Tudi je pred kratkim

ISČE SE ŽENSKO

za svaženje žolskih poslopij v colinwoodskem okrožju, Dobra plača.

Zglasite se pri Prospect Window Cleaning Co.

1107 Bolivar Rd., CH 6991

MOŠKI

za svaženje preprog ob večerih. Tedenska plača.

Zglasite se na

Employment Office The May Co.

ZA PREKLADANJE TOVORA

Nickel Plate tovorno skladišče

E. 9th St. in Broadway

Plača 93½c na uro

čas in pol za nad 8 ur

Zglasite se pri

Mr. George J. Wulff

Nickel Plate R.R. Co.

E. 9th & Broadway

ISČE SE MOŠKE IN ŽENSKO

Moške za

Tovarniške delavce

Inšpektorje

Truckerje

Ženske za

Assemblerje

Varenke

Inšpektorice

drugi in tretji shift

pet dni v tednu

Stalno delo z 60 let staro firmo

BISHOP & BABCOCK MFG. CO.

1285 E. 49 St.

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNCH ROOM

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večji angleščine.

Samo čedne, snažne in vešče

žene v starosti 20 do 35 let

se naj prigrasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela.

Dobi se obede in uniforme.

Zglasite se pri

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Soba 901

700 Prospect Ave.

umrla Čikatova Reza, stara čez 90 let in pa Kovačica. Divača je v splošnem cela, le ko so se Švabi umikali, so tam od Občin poslali v slovo eno granato in poškodovali Peharčevo štal. Pred cerkvijo so slučajno zadeli naš tank, ki je bil k sreči prazen, je pa eksplodiral in poškoval nekaj malega Suševu hišo. Da bi ti kaj bolj natančno opisoval, bi zavzelo preveč prostora. Zdravo!

"Žarko Srebot."

"Dragi vsi!

"Kolikokrat sva se z Mini med vojno pogovarjale o vseh naših sorodnikih, kako bodo prestali vojno in na srečo so ostali vsi živi, kljub vsem grozotam, ki so jih uganjali Nemci in Italijani in naši beli izdajalci, ki so bili na razpolago vsem, ki so jih plačali. Koliko naših ljudi, natisoč, so postrelili kot talce, jih vlačili v internacijo in na prisilno delo, kjer so jih izrabljali do onemoglosti, potem pa, ko niso bili več za delo, so žive sežigali.

"Danes se pa še dobijo ljudje,

Slovenski veterani

želi dobiti stanovanje zase in ženo (nič otrok). 3, 4 ali 5 sob. Kdor ima za oddati, naj blagovoli pokliče PO 1985, Victor Udovich, 9903 Yale Ave.

AUGUST KOLLANDER

v Slov. Nar. Domu,

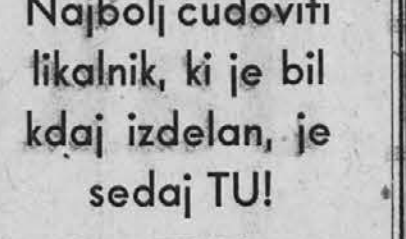
6419 St. Clair Ave.

POŠILJA DENAR v Jugoslavijo, Trst, Gorico, Avstrijo, Italijo in druge kraje; vsaka pošiljatev je jamčena;

PRODAJA ZABOJE za pošiljanje hrane in obleke v staro domovino in sprejema tudi zabojne za odposiljanje v stari kraj.

Pri Kollanderju boste vedno dobro postreženi.

Najbolj čudoviti likalnik, ki je bil kdaj izdelan, je sedaj TU!



the new postwar

Thor

AUTOMAGIC GLADIRON

Pridite ... in oglejte si na lastne oči novi Thor Automagic Gladiron likalnik. Takoj boste spoznali, da je to po vseh likalnikih vaših sanj ... s posebnostmi, ki niso bile nikoli prej mogoče ... s priročnostmi, o katerih se ni slišalo pri prejšnjih izdelkih. PREGLEJTE TE POSEBNOSTI potem pa pridite za demonstracijo!

Irons ... presses ... steams ... automatically

Operira potom kontrolne s kolenom. Stoji in lika, dočim vi sedite. Spraje zlitica v 4½ minuti—navadno perilo v manj časa. Se skupaj zgiblje, za spravo v shrambi. Ga lahko postavite kamorkoli v hiši.

EAST APPLIANCE SERVICE & SALES

18724 ST. CLAIR AVENUE

IV 7263

GEORGE IN ANDREW KNAUS,

slovenska lastnika

kot na primer Jaka Debevec pri "Ameriški Domovini", da lajajo na naše borce, ki so žrtvovali svoja življenja in zdravje za rešitev svojega naroda izpod fašističnih zločincev. Naj le pride sem pogledati, bo videl, kaj nam je pustil okupator z njegovimi "belčki" in kako danes naš narod hiti z obnavljanjem porušene domovine.

"Seveda, imamo še razne težave, ki se ne dajo preko noči odstraniti. Upamo pa, da bomo

vse srečno prestali kljub vsemu pomanjkanju, ki nas tare. Dobro je, da imamo na naši strani Rusijo in tudi ameriška pomoč je velika. Če bo letos dobra letina, bomo kmalu rešeni vsega hudega. Jaz samo čakam sedaj, kdaj me bodo upokojili. Službe imam zadosti, star bom pa tudi 60 let. Mi samo čakamo, da se bodo uredile meje, potem gremo nazaj v Divačo. Tisoče pozdravov obema!

"Toni Srebot".

JOLLY TIME CAFE

1188 NORWOOD ROAD

Odprto ob nedeljah

Pivo in vino - vzamete domov

MI DOVAŽAMO—POKLIČITE EX 2934

\$2.50 ZABOJ

JOHN in ANN PECJAK, lastnika

CONSTRUCTION LOANS STRAIGHT BANK LOANS FHA LOANS GI LOANS

PROMPT SERVICE

LOW INTEREST RATES

Monthly Reduction Loans

APPLY AT

St. Clair Savings & Loan Co.

6235 ST. CLAIR AVE. HENDERSON 5670

Here's what Christmas really means!

RENSIE WATCHES

"Exquisite as America's Beauties"

Engineered for Accuracy



Rensie New York Beauty (B) Famous 17-jewel Rensie movement, encased in the beautiful color of natural gold. Masterpiece of design and dependability. Black silk cord band—

FED. TAX INCL. \$33.75

Rensie Detroit Beauty (C) "Exquisite as America's Beauties." 17-jewel, 14-K gold case with fashionable new domed crystal and raised-dot dial. Black silk cord band—

FED. TAX INCL. \$57.50

Rensie Aquatic (B) Rectangular waterproof dress watch. Thin model, with top in the rich color of natural gold. 17-jewel dependability. Incaloc shockproof. Leather strap—

FED. TAX INCL. \$62.50

FRANK CERNE JEWELRY CO.

"Quality Jewelers Since 1909"

6412 St. Clair Avenue

OPEN EVERY EVENING TILL CHRISTMAS

TO 9:00 P. M.

Imperial Beauty Shoppe

poleg Pick & Pay

629 E. 185th St.

5 EKSPERTNIH OPERATORIC — ODPRTO VSAKI DAN

1. Striženje las po obliki in potezah obraza

2. Specializiramo na dolgih lasih, ki se težko uredijo.

3. Rabimo najbolj moderne metode pri permanentis

NI TREBA DOGOVORA

BEACHLAND CLEANERS & DYERS—631 E. 185 St.

PREJE POJE — Ustanovljeni 25 let — poleg Pick & Pay

1. Sčistimo in zlikamo, ko počakate

2. Popravila izvrši izurjen krojač

3. Ekspertno čiščenje in barvanje

MI SAMI IZVRŠIMO DELO

24-urna posluga.

A. Hočvar, poslovođa

Farmer's Poultry

NAJBOLJŠE VRSTE PERUTNINE

ŽIVE IN OČIŠČENE — DOBITE VEDNO PRI NAS

CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA

4303 SUPERIOR AVE. — EN 5025

Mi imamo najbolj krasno izbero ZAVES, PREGRINJAL ZA POSTELJE IN PREPROGE ZA KOPALNICE

Izplačalo se vam bo napraviti vaše nakupe za božična darila pri nas. Polzevajte kako lahko dobite pri nas Nylon nogavice brezplačno.

Parkwood Home Furnishings

7110 St. Clair Ave. ENdicott 0511

Ali potrebujete jopič ali bluzo?

GRDINA SHOPPE

6111 St. Clair Avenue

IMA RAZPRODAJO NA BLUZH IN JOPIČAH

po \$1.95 in več

FRANCE BEVK:

MED DVEMA VOJNAMA

ČRTICE IN NOVELE

V spalnici je vrgla plašč in klobuk na posteljo, sedla pred psiho in se naslonila na komolec. Bila je strašno razburjena, čutila je, kakor da ji je duša razbita na kose. Pomislila je, da mora biti vsa spremenjena v obraz, a si ni upala pogledati v zrcalo, le s koncem očesa je videla medel odsev svoje podobe. Prisluskovala je. Tasti je bil začuden obstal pred vrati, a si ni upal potrkati ali vstopiti. Brez dvoma je bil opazil njeno spremembo. S počasnimi koraki je odšel po hodniku, neka vrata so se zaprla.

Ana je čutila, da se ne bo mogla več dolgo premagovati, a naj nato pride, kar pride. . . Položila je dlan na čelo in zastokala. Hotela bi se izjokati, da bi se olajšala, a so ji solze ležale globoko, pregloboko.

Tedaj so zaškripala vrata, na pragu se je prikazal starejši deček. Črne lase je nosil na prečo, obraz mu je bil izrazit, kot izrezan iz dedovega.

Ana je dvignila obraz. "Kaj hočeš?"

"Ded vprašuje, ali si mu pri- nesla častnik?"

Ana ni mogla več brzdati svojih občutkov, obšel jo je bil besen srd proti vsem.

"Pustite me!" je zakričala in skočila na noge. "Pustite me v miru! . . . Vi vsi . . ."

Deček ni bil kak plašivec, a tedaj se je prestrašil matere, ki je še ni videl take. Zajokal je in stekel iz spalnice.

Ana je obstala. Sinov jok jo je osvestil, zopet se je obvlada-

la. Kaj se godi z njo? Kaj ji je storil otrok? Tega ne bi bila smela . . .

Stopila je za njim, da bi ga ujela.

"Vincenzo, pridi sem! Vincen-

zeno!" Bil je že v izbi in je jokaje pripovedoval dedu, kaj se je zgodilo. Na hodniku je srečala moža, ki ji je začuden prihajal naproti.

Ko ga je Ana zagledala, je pozabila na sina, zopet se je ne- kaj prevrglo v nji. Toda zdaj je vsaj mogla zajokati. Vrnila se je v spalnico, sedla in položila glavo na roke. Telo se ji je krčevito potresalo.

Mož je obstal na pragu. Bil je začuden in ni vedel, kaj bi. Počasi se ji je približal. Čutila je njegovo roko, ki ji je legla na lase in jo pobožala.

"Ana, kaj ti je?"

Govoril ji je z glasom, kakor da ima pred seboj bolnika. Hlupala je, a ni dvignila glave. Čutila je, da je tast prišel na prag in jo vprašujoče prodirajo njegove ostre oči.

"Oče, pojdite!" mu je rekel mož. "Vi jo samo dražite."

Počasi koraki so se oddalji- li.

Ani je postalo neizmerno lah- ko. Njen mož je morda vsaj rahlo zaslutil, kaj jo teži. Neka vez, ki se ji je zdela že pretr- gana, je znova oživela. Da je imela vsaj to, ko je vse drugo za vedno žrtvovala.

"Ana! Bolna si! Lezi!"

Nehala je jokati, obrisala si solze.

"Saj mi nič ni. Le tako — je prišlo . . . Počakajte, kmalu bom dobra . . ."

Ker je imela objokane oči, se je sramovala in ga ni pogledala. Odšel je. Ana je strmela pred se, v stanovanju je bilo vse ti- ho. Ne, tega, kar je čutila, niko- li nikomur ne bo povedala. Saj bi je nihče do dna ne razumel. Prišlo je kot pride nevihta nad puščavo, minulo je. Morda se ni- koli več ne povrne.

Cez nekaj minut se je dvig- nila in odšla v kuhinjo.

SLABIČ

Bilo je neke nedelje spomla- di. Sonce je toplo priprevalo, nebo je bilo kot trepetajoča dlan. Vetrč je pošumeval. Pr- vo zelenje dreves, prvo cvetje travnikov, pisane ženske oble- ke. Duh zemlje in nasadov, di- šave ženskih nedrij in las. Petje ptic, ščebetanje otrok in smeh deklet. Vse, zemlja in nebo, se je opojno in dehteče. Loke so se objemale s polji, griči so se sklanjali nad ravnino, kakor fant nad dekletom.

Mesto se je bilo skoraj iz- praznilo. Travniki, gaji in krč- me so bile polne ljudi. Proti ve- čeru so se židane volje vrača- li domov. Bil sem med njimi.

Hodili smo po široki cesti, ob kateri so stali kostanji in mur- ve. Ob cesti njive, travniki, glo- boko v vrtove potisnjene hiše. Pešci smo se vozovom, avtom- bilom in kolesarjem umikali na okrajke, na travnike in na loke, si po mladi travi utirali nove steze.

Kamor je neslo oko, je bilo videti le lepo se pomikajočo, v samozadovoljstvu smejočo se množico. Starke in starci, dru- žinice, zaljubljeni, otroci v gru- čah, matere z dojenčki. Vsepo- vsod vesel razgovor, porojen iz razkošnega dne, iz brezskrbnih ur odpočivanja. Glasna beseda mož, ki jim je čaša vipavca vne- la kri, da vsemu svetu odpirajo svojo dušo.

Prisluskoval sem razgovo- rom, lovil besede. Ne toliko za- radi njihovega smisla, bolj za- radi zvoka glasov, ki so mi kot zvoneča godba prihajali na uho. Melodiji dveh jezikov, ki sta se prepletali, umirali in znova na- raščali, kakor kapljice v vodo- metu.

Pred menoj sta stopala dva okoličana. Bila sta na poti v mesto, da se pogospodita za uro ali dve. Sedla bosta v kavarno, obiskala kino; tisti večer sta bila na sporedu Možikin in Gre- ta Garbo.

Prvi je bil že skoro možak, širok v pleča in zagorel v obraz. Hodil je široko, z rokami je ma- hal, kakor da plava. Drugi je bil potegnen, blede fant; siv ci- garetni dim mu je venomer ob- krožal glavo.

"Vse bi prodali", je s srdom in zaničevanjem govoril plečati. "Se svojega očeta in mater, ko- žo s telesa in srce iz prsi!"

"Bojijo se", je rekel fant nos- ljaje.

"Česa, za zlomka, naj se bo- jijo? Mene? Tebe? Vsak ptič naj poje, kakor mu je Bog vi- žo dal. Tako naj uči tudi svoje mlade. Če v tem ni kaj v redu, je kriv Bog, ne mi."

Ozrl se je. Pogledal mi je v obraz, me ošinil po temnih la- seh, za hip utihnil in izpljunil. Podvizal sem se dalje.

Še sem slišal njune glasove. A prihajali so do mene le kot daljno nerazločno mrmljanje. Če bi bile besede tudi razločne, jih ne bi bil poslušal. Zatopil sem se v svoje misli.

Pred očmi se mi je v nedo- gled pomikala množica. Skupi- ne, ki jih je združila skrivnost življenja. Med seboj si odpira- jo dušo, leže jim kot na dlani. A spreminjajo obličja, oči in besedo, čim le uzro neznanca pred seboj. Njihov notranji obraz se zagrne s tenčico neum- ljive bojazni in hinavstva.

To je najbridkejša na ljudeh.

Ali smo si res taki biriči in krv- niki?

Iz misli me je zdrnil govor otroka, ki sem ga zaslišal tik za seboj. Bil je vesel, zvoneč, šče- betajoč govor dečka, ki mu je bil sprehod doživetje in mu je duša prekipevala sama od se- be. Govoril je italijanski s pre- mestnim naglasom.

"Oče, jutri moram zopet v šolo, ne?"

"Da", mu je odgovarjal ne- kam plah možki glas. "Jutri moraš zopet v šolo. Ali si spisal nalogo?"

"O, da. Mama mi je pomagala. Risbo pa sem napravil sam. Veš, kaj? Ne uganješ? Metulja na cvetliču!"

"A! Kakšen pa je metulj?"

"Hi! Tega ne veš? Tak je kot črviček, a ima štiri rumena kri- la z velikimi pikami. Podoben je ptičku. Kaj res nisi vedel, kakšen je metulj?"

Otrokov smeh je bil tako pri- srčen, da sem se nehote ozrl.

Na kolesu, ki ga je vodila možka roka, je sedel osemletni deček in se krčevito oprijemal ročajev. Bil je temne polti, čr- nih las in črnih oči. Lica in bra- da, še kodrast lasje, vse je bi- lo v smehu.

Očeta sem poznal. Bil je banč- ni uradnik Budihna, po svoji vnanosti bolj podoben fantu kot možu. Nizke, malce usloče- ne postave, obraz rahlo pegast in upal, oči sive in plahe, na ukrivljenih ustnicah mu je le- pel izraz neke bojazni, nekaj grenkega, boječega je bilo še v njegovem nasmehu. Včasih sem ga videval v banki. Njegov go- vor je bil šepetajoč, kretnje uslužne, poln je bil obzirov, še hodil je le po prstih. Na ulici me je pozdravljaj, dasi niva- bila ožja znanca. Doma je bil od nekoč z Vipavskega, oženil se je z neko Benečanko, več ni- sem vedel o njem.

Ko me je zagledal, so se mu za hip kot v presenečenju raz- širile oči, a so se mu koj znova

zaprle v navadni, dremajoči iz- raz. Uslužnemu nasmehu na njegovih ustnicah se je pridru- žilo nekaj grenkega.

Pozdravil me je komaj sliš- no. Nato je šel s pospešeno ho- jo mimo; zdela se mi je, da mu noge opletajo kot pijane.

"A metulji niso ptiči, ne?"

Je znova zabrbjal deček.

Oče je molčal.

To sina ni zmotilo. Kakor da se na tihem raduje svojega zna- nja, mu je nasmeh trepetal pod kožo in mu sijal iz oči.

"Ptički prebivajo na drevju, a metulji na cvetlicah, ne, oče?"

Budihna mu ni odgovoril.

"In pa — ptički delajo gnez- da, a metulji ne. Zakaj metulji ne gnezdiijo, oče?"

Glas mu je zamrl v veselem smehu.

Molk.

Umolknil je tudi sin. Začuden se je ozrl na očeta, nato se je zamislil. Minilo je nekaj minut. Slednjič se je tožeče, žalostno očitajoče izvil iz otroka:

"Oče, zakaj mi ne odgovo- riš?"

Glas, ki je izražal prvo otroš- ko razočaranje, me je zabele- l v dušo.

Budihna je nekaj zamrmral, nisem ga razumel, kaj. Morda je rekel sinu, naj molči. Uporno je gledal predse, kakor da pa- zi na vsako stopinjo. Deček je strmel v cestni prah, smeh mu je izginil z lic.

Kaj se je odigravalo v njego- vi duši? Zasmilil se mi je.

Zahotelo se mi je, da bi bil zavpil očetu: Budihna, slabič, odgovori svojemu otroku! Ne žali ga z molkom svojega sra- mu! Ali je mar on kriv tvojega greha? Koga se bojiš? Mene? Pred kom se sramuješ, da poi- kušaš zatajiti svojega sina? Pred menoj?

Molčal sem. Besede so gluho izzvenele v moji duši in niso našle odgovora.

Zaostal sem. Okoličana sta me znova dohitela. Starejši je



SAVE USED FAT!

nadaljeval prejšnji razgovor: "Taki so, kakor da so iz gnoj- nice pognali, ne krop ne voda — fej!" In je zopet izpljunil.

Budihnova mala, usločena po- stava, njegova sklonjena glava, užaljeni, v bridko otroško misel pogreznjeni deček, oba molče- ča, oče in sin, sta izginila med ljudmi.

Takega samovoljnega ponih- nja še nisem srečal v življenju. Bog, odpusti mojim mislim: ver- jel sem, da je to kazen za greh. Na Skabrijelu je v krvavi zar- ji umirala pomladna nedelja.

KONEC

Stvaren patriotizem! Deje- nja, ne besed! Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji!

Društveni koledar

14. decembra, sobota. — Dru- štvo "Comrades" št. 568. Ples v avditoriju Slovenskega na- rodnega doma na St. Cla- Avenue.

15. decembra, nedelja. — St. Jo- seph Cadets — Ples v zgo- njičvoram Slov. delavskih doma na Waterloo Rd.

15. decembra, nedelja. — Pri- ditev podružnice št. 48 SANS v Slovenskem delavskem do- mu na Waterloo Rd. v kras- stare domovine.



Naznanilo in zahvala

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prija- teljem tužno vest, da je umrl naš ljubljeni oče in stari oče

1871 **Jakob Svigel** 1946



Zatisnil je svoje blage oči 12. novembra 1946. Pogreb se je vršil iz Joseph Želetovih pogrebnih prostorov na Highland Park pokopa- lišče, kjer smo ga položili poleg njegove življenjske družice k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnik je bil rojen 25. februarja 1871 leta v vaši Martinjak pri Cerknici.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahva- limo vsem prijateljem za krasne vence cvetja, ki so ga polo- žili k njegovi krsti. Ta dokaz vaše ljubezni napram pokoj- niku nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti. Našo za- hvalo izrekamo sledečim: Mr. in Mrs. Frank Gregorich iz Joliet, Ill., Mr. in Mrs. Frank Gregorich iz Lemont, Ill., Mr. in Mrs. Frank Svigel, Mr. in Mrs. John Slapnik, Mr. in Mrs. John Svigel, Ashtabula, O., Mrs. Kozel in družini, Mr. in Mrs. Gust Grobolšek in družini, Mr. in Mrs. John Koprivec in mami Koprivec, Mr. in Mrs. Louis Strukel, Mr. in Mrs. Jos. Birk, Mr. in Mrs. Jos. Koprivec, Mr. in Mrs. F. Spehek, vsi v Floridi, Mr. in Mrs. John Močnik, Mr. in Mrs. Wm. Schlarb, Mr. in Mrs. Mike Poklar in družini, Mr. in Mrs. A. Primc, Miss Millie Zadnik, Mr. in Mrs. Jos. Zele in družini, Mr. in Mrs. Mario Kolenc, Laesch's Grocery, Mr. in Mrs. Anton Tanko, Mr. in Mrs. John Simončič, Mr. in Mrs. George Hutton, družini Cimperman, Mr. Frank Gregorc, sosedom iz E. 202 St.

Mesto vencev so darovali za otroško bolnico v Slo-

Zalujoči ostali:

FRANK, sin

MARY, poročena MARN, hči

EMILY, sinaha

JOHN MARN, zet

veniji sledeči, katerim se izreka iskreno zahvalo: Mr. in Mrs. J. F. Terbižan, družina Erste, Mr. Frank Cerne ter Mr. Mike Podboj.

Dalje naj sprejmejo zahvalo vsi prijatelji, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo in sicer: Mr. John Simčič, Mr. Vincent Jurman, Mr. Louis Strukel, Mr. Frank Cerne, Mr. A. Wapotich, Mr. John Koprivec, Mr. Mike Poklar, Mr. J. Mocnik, Mr. E. Gorshe in Mr. J. Zele.

Hvala vsem, ki so se prišli posloviti od pokojnika, ko je ležal na mrtvaškemu odru, kakor tudi vsem onim, ki so ga sprejmili na njegovi zadnji zemeljski poti na mirodvor.

Zahvalo naj sprejme Mr. Joseph Zele za lepo vođen pogreb in vestransko najboljšo poslugo. Posebno zahvalo izrekamo Mr. Zele za vso ljubezljivo postrežbo, ki smo jo bili deležni.

Hvala sobratom-članom društva Lunder-Adamič št. 28 SNPJ, katerega član je bil pokojni, ki so nosili krsto. Najlepša hvala Mr. Krist Stokel za lep poslovilen govor ob odprtem grobu.

OLGA, ELSIE, MILLIE, VIOLET, JEAN in FRANK, vnuki

MADELYN in JOHNNY JR., praynuka

JOHN SIMČIČ, mož vnukinje

FRANCES GREGORICH, Joliet, Ill., in

MARIJA ZURGA, živeča v Cerknici, sestri

Srčna hvala Soc. pevskega zboru Zarja in Glasbeni matici za krasno v srce segajoče petje žalostink blagopo- kojniku v zadnji pozdrav in slovo.

Ako se je pomotoma izpustilo ime katerega, ki je na ta ali oni način prispeval, prosimo oprostjenja in naj sprej- mejo isto našo globoko zahvalo.

Končana je Tvoja zemeljska pot, naš ljubljeni oče. Tvoje življenje je bilo življenje delavca-trpina, a vedno zvest delavskim principom in napredni misli.

Sedaj počivaš poleg svoje življenjske družice, kateri si sledil po kratki dobi. V naših očeh so solze in naša srca polna žalosti, vsaj smo Te vsi ljubili. Spominjali pa se bomo Vaju obeh s hvaležnostjo v naših srcih dokler bodo utripala.

Kako pozabit' to gomilo, kjer Vajino zlato spi srce, vsaj sta brezmejno vdana bila, ves čas do zadnjega sta dne!

Pokojnik zapušta več sorodnikov v Johnstownu in Conemaugh, Pa., kakor tudi tu v Clevelandu in v stari domovini

Cleveland, Ohio, dne 9. decembra 1946